

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μέρος 5^ο – Κεφάλαιο 22^ο
**ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση του κεφαλαίου, ο αναγνώστης θα είναι σε θέση να:

- **Κατονομάζει** τις βασικές κατηγορίες τουριστικών ΜμΕ στην Ελλάδα
- **Εξηγεί** τις προκλήσεις των τουριστικών ΜμΕ στο σύγχρονο περιβάλλον
- **Εφαρμόζει** χρηματοδοτικά εργαλεία για εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων
- **Αναλύει** τη σχέση: εποχικότητας - ρευστότητας - βιωσιμότητας
- **Συνθέτει** στρατηγικές δικτύωσης σε τοπικό επίπεδο
- **Αξιολογεί** δημόσιες πολιτικές ενίσχυσης ΜμΕ
- **Σχεδιάζει** καινοτόμες δράσεις προώθησης τουριστικών προϊόντων
- **Αναπτύσσει** κριτική στάση απέναντι στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών

Εισαγωγή

Η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από την ισχυρή παρουσία **μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ)**

Οι ΜμΕ αποτελούν:

- Τον βασικό κορμό της επιχειρηματικότητας
- Κύρια πηγή απασχόλησης
- Κρίσιμο παράγοντα κοινωνικής συνοχής

Ο τουρισμός είναι:

- Από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας
- Μεγάλος συντελεστής στο ΑΕΠ & στην απασχόληση
- Σε φάση δυναμικής ανάκαμψης μετά την πανδημία

Οι τουριστικές ΜμΕ:

- Κυριαρχούν στον κλάδο
- Ενισχύουν την περιφερειακή ανάπτυξη
- Προάγουν την αυθεντικότητα & την τοπική οικονομία

Βασικές προκλήσεις:

Περιορισμένη χρηματοδότηση
Χαμηλή ψηφιακή & καινοτομική
ετοιμότητα
Εποχικότητα
Αυξημένο λειτουργικό κόστος

Ανάγκη:

Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας
Ψηφιακός & πράσινος
μετασχηματισμός
Συνεργασίες & αξιοποίηση
ευρωπαϊκών προγραμμάτων

Στόχος κεφαλαίου:

Ανάλυση κατάστασης
Ανάδειξη προκλήσεων &
ευκαιριών
Προτάσεις πολιτικής για βιώσιμη
ανάπτυξη

ΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ρόλος & Χαρακτηριστικά ΜμΕ στον Τουρισμό

Οι ΜμΕ αποτελούν:

- 99,9% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα
- ~95% στον τουριστικό τομέα
- 91% πολύ μικρές επιχειρήσεις (0–9 εργαζόμενοι)

Κύρια χαρακτηριστικά:

- Οικογενειακός χαρακτήρας
- Τοπική ταυτότητα
- Εξατομικευμένες υπηρεσίες
- Ευελιξία & αυθεντική φιλοξενία

Γεωγραφική συγκέντρωση:

- Τουριστικοί προορισμοί όπως:
 - Κυκλάδες
 - Δωδεκάνησα
 - Ιόνια Νησιά
 - Κρήτη

Συμβολή:

Ενίσχυση τοπικής οικονομίας
Δημιουργία θέσεων εργασίας
Διατήρηση πολιτιστικής
ταυτότητας
Διασπορά τουριστικού
εισοδήματος

Εικόνα 22.1 Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Προκλήσεις & Προοπτικές

Βασικές προκλήσεις:

- Περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση
- Χαμηλή τεχνολογική/ψηφιακή ετοιμότητα
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού
- Εποχικότητα δραστηριότητας
- Εξάρτηση από πλατφόρμες (π.χ. Booking.com, Airbnb)
- Ανταγωνισμός από μεγάλες αλυσίδες

Ανθεκτικότητα:

- Υψηλή προσαρμοστικότητα (ιδίως στην κρίση COVID-19)
- Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων

Μελλοντικές προοπτικές:

- Πράσινη μετάβαση
- Ψηφιακή καινοτομία
- Βιώσιμη ανάπτυξη

Στρατηγική κατεύθυνση:

- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων (RRF)
- Ενίσχυση συνεργασιών & ποιότητας
- Διατήρηση αυθεντικότητας και τοπικού χαρακτήρα

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ/ΤΙΜΗ	ΠΗΓΗ
Επιχειρήσεις χωρίς website	24%	ΙΤΕΠ, 2023
Χρήση online booking engine	65,4%	ΙΤΕΠ, 2023
Επιχειρήσεις χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό	>40%	SETE Institute, 2022
Ψηφιακή ωριμότητα σε περιφέρειες	Χαμηλή	OECD, 2021
Εξάρτηση από εποχικό προσωπικό	>70%	Τράπεζα της Ελλάδος, 2024

Πίνακας 22.1: Δείκτες ψηφιακής και διοικητικής ετοιμότητας μικρών τουριστικών επιχειρήσεων

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι ΜμΕ αποτελούν βασικό πυλώνα του ελληνικού τουρισμού

- Αντιμετωπίζουν σωρευτικά και διαρθρωτικά προβλήματα

Κύριες προκλήσεις:

- Περιορισμένη χρηματοδότηση
- Χαμηλή τεχνολογική υιοθέτηση
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού
- Γραφειοκρατία & εποχικότητα

Επιπτώσεις: μειωμένη ανταγωνιστικότητα & ανάπτυξη

Χρηματοδότηση & Μέγεθος Επιχειρήσεων

- Πρόσβαση σε Κεφάλαια & Δομικές Αδυναμίες
- Έντονα προβλήματα ρευστότητας
- Δυσκολία πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση
- Περιορισμένη χρήση εναλλακτικών εργαλείων:
 - Leasing
 - Factoring
 - Μικροχρηματοδοτήσεις

→ Αποτέλεσμα: αδυναμία επενδύσεων & καινοτομίας

Μικρό μέγεθος
επιχειρήσεων →
Περιορισμένες
οικονομίες
κλίμακας
Δυσκολία
εκσυγχρονισμού

Εικόνα 22.2 Προβλήματα και αδυναμίες των τουριστικών ΜμΕ

Διοίκηση, Γραφειοκρατία & Θεσμικό Πλαίσιο

Οργανωτικές & Θεσμικές Προκλήσεις

- Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού
- Διοίκηση βασισμένη στη διαίσθηση
- Περιορισμένη διοικητική εξειδίκευση

Γραφειοκρατικά εμπόδια:

- Καθυστερήσεις αδειοδοτήσεων
- Ασταθές φορολογικό πλαίσιο
- Υψηλό κόστος συμμόρφωσης

→ Μείωση επενδυτικής ασφάλειας & επιχειρηματικής πρωτοβουλίας

Εποχικότητα & Ανθρώπινο Δυναμικό

Εποχικότητα & Αγορά Εργασίας

- Συγκέντρωση ζήτησης στους θερινούς μήνες

Προβλήματα:

- Εποχιακή απασχόληση
- Αστάθεια εισοδήματος
- Υποαξιοποίηση υποδομών
- Δυσκολία προσέλκυσης & διατήρησης προσωπικού
- Χαμηλή πιστότητα εργαζομένων

→ Συνολική αστάθεια επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Τεχνολογία, Εκπαίδευση & Δικτύωση

- Ψηφιακό Έλλειμμα & Περιορισμένη Εξωστρέφεια
- Χαμηλή χρήση ΤΠΕ:
 - Έλλειψη ιστοσελίδων & online κρατήσεων
 - Περιορισμένο digital marketing

• Δυσκολία εφαρμογής συστημάτων:

- TQM
- ERP

• Ελλιπής επαγγελματική κατάρτιση

• Περιορισμένη συνεργασία & δικτύωση (clusters)

→ Μειωμένη καινοτομία & διεθνής ανταγωνιστικότητα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Πολύ μικρές (0-9 άτομα)	~91% στον τουρισμό	Οικογενειακό μοντέλο, περιορισμένοι πόροι	Έλλειψη τυποποίησης, ψηφιακής ωριμότητας	Ψηφιακά εργαλεία, τουρισμός εμπειρίας
Μικρές (10-49 άτομα)	~6%	Περιορισμένη οργάνωση, τοπική στόχευση	Χρηματοδότηση, εποχικότητα	Συνεργασίες, πράσινες πιστοποιήσεις
Μεσαίες (50-249 άτομα)	~3%	Δυνατότητα στρατηγικού σχεδιασμού	Ανάγκη εκσυγχρονισμού	Εξωστρέφεια, clusters

Πίνακας 22.2 Χαρακτηριστικά και προκλήσεις των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2024)· Ιδία επεξεργασία· ΙΤΕΠ (2023)· OECD (2021)· SETE Institute (2022)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Θεσμικά & Χρηματοδοτικά Εργαλεία Στήριξης ΕΣΠΑ 2021–2027

(«Ανταγωνιστικότητα»):

Προτεραιότητα Ελλάδας & ΕΕ:

- Απασχόληση
- Περιφερειακή ανάπτυξη
- Βιωσιμότητα τουρισμού

- Ψηφιακή & πράσινη μετάβαση
- Καινοτομία & βιώσιμες πρακτικές
- Αναβάθμιση τουριστικών υπηρεσιών

Αναπτυξιακοί Νόμοι (ν. 4399/2016, ν. 4887/2022):

- Χρηματοδότηση εκσυγχρονισμού & νέων μονάδων
- Ειδικά καθεστώτα για μικρές επιχειρήσεις ανταγωνιστικότητας & προστιθέμενης αξίας
- Ενισχύσεις σε μειονεκτικές περιοχές

→ **Στόχος:** αύξηση προστιθέμενης αξίας

Σύγχρονες Παρεμβάσεις & Προκλήσεις Εφαρμογής

Νέα Εργαλεία & Εμπόδια Υλοποίησης

Ταμείο Ανάκαμψης (RRF):

- Ψηφιακή αναβάθμιση
- Ενεργειακή αποδοτικότητα
- Προσβασιμότητα (ΑμεΑ)
- Στήριξη μικρών μονάδων

Προγράμματα ενίσχυσης ζήτησης:

«Τουρισμός για όλους» (vouchers)

Περιφερειακά Προγράμματα (ΠΕΠ):

Τοπική ανάπτυξη & υποδομές
Σύνδεση τουρισμού με τοπική παραγωγή

Εικόνα 22.3 Ενισχύοντας τις τουριστικές ΜμΕ

Κατάρτιση & δεξιότητες:

- Ψηφιακά εργαλεία
- Βιωσιμότητα & marketing
- Προγράμματα ΔΥΠΑ, INSETE

Προκλήσεις:

- Πολυπλοκότητα διαδικασιών
- Χαμηλή απορρόφηση κονδυλίων
- Δυσκολία υποβολής αιτήσεων από ΜμΕ

→ Ανάγκη απλούστευσης & καλύτερης υποστήριξης επιχειρήσεων

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας

Η επιχειρηματικότητα =
βασικός πυλώνας:

- Οικονομικής ανάπτυξης
- Ανταγωνιστικότητας
- Κοινωνικής συνοχής

*Θεμελιώδεις Πολιτικές της
Ευρωπαϊκής Ένωσης*

Στρατηγική της Λισαβόνας (2000):

- Οικονομία της γνώσης
- Έμφαση σε καινοτομία & R&D
- Στήριξη νέων & καινοτόμων επιχειρήσεων

**Πράσινη Βίβλος για την
Επιχειρηματικότητα (2003):**

- Προώθηση επιχειρηματικής κουλτούρας
- Μείωση γραφειοκρατίας
- Εκπαίδευση & «δεύτερη ευκαιρία»

→ Βάση για τις σύγχρονες πολιτικές στήριξης ΜμΕ

Σύγχρονη Στρατηγική για ΜμΕ

Από το “Think Small First” στη Διπλή Μετάβαση

Small Business Act for Europe (2008):

- Αρχή «Think Small First»
- Μείωση διοικητικών βαρών
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση
- Στήριξη καινοτομίας & διεθνοποίησης

SME Strategy for a Sustainable and Digital Europe (2020):

- Ψηφιακή μετάβαση
- Πράσινη οικονομία
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Tourism Transition Pathway (2022):

- Βιωσιμότητα στον τουρισμό
- Ανθεκτικότητα σε κρίσεις
- Ενίσχυση τοπικών οικοσυστημάτων

→ Εστίαση σε βιώσιμη & ψηφιακή επιχειρηματικότητα

Εικόνα 22.4 ΕΕ και μικρομεσαία επιχειρηματικότητα

Εργαλεία Υποστήριξης & Εφαρμογή

Χρηματοδοτικά &
Υποστηρικτικά Μέσα της ΕΕ

Κύρια εργαλεία:

- COSME → χρηματοδότηση & ανταγωνιστικότητα
- InvestEU → επενδύσεις με εγγυήσεις
- Enterprise Europe Network → δικτύωση & συμβουλευτική
- Erasmus for Young Entrepreneurs → κινητικότητα & μάθηση

Οφέλη για ΜμΕ:

- Πρόσβαση σε κεφάλαια
- Καινοτομία & διεθνοποίηση
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Πρόκληση για την Ελλάδα:

- Προσαρμογή πολιτικών στο τοπικό περιβάλλον
- Βελτίωση απορρόφησης εργαλείων

→ Κλειδί: αποτελεσματική αξιοποίηση ευρωπαϊκών πολιτικών

ΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΜΜΕ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΙΣΗΣ

Επιπτώσεις Κρίσεων στις Τουριστικές ΜμΕ

Υψηλή έκθεση σε εξωγενείς παράγοντες:

- Οικονομικές κρίσεις
- Υγειονομικές κρίσεις (π.χ. COVID-19)
- Γεωπολιτικές εντάσεις
- Περιβαλλοντικές καταστροφές

Οικονομική κρίση (2009–2015):

- Μείωση ρευστότητας & χρηματοδότησης
- Πτώση εγχώριας ζήτησης
- Ανάκαμψη μέσω διεθνούς τουρισμού

Πανδημία COVID-19:

- Κατάρρευση διεθνών αφίξεων
- Αναστολή λειτουργίας επιχειρήσεων
- Υψηλή ευαλωτότητα μικρών μονάδων

→ Ισχυρές πιέσεις στη βιωσιμότητα & λειτουργία των ΜμΕ

Ανθεκτικότητα & Στρατηγικές Προσαρμογής

Αντίδραση & Μετασχηματισμός των Επιχειρήσεων

Μέτρα στήριξης:

- Επιστρεπτέα προκαταβολή
- Επιδοτήσεις & προγράμματα ρευστότητας
- «Τουρισμός για Όλους» (ενίσχυση ζήτησης)

Προσαρμογή επιχειρήσεων:

- Ψηφιοποίηση (online κρατήσεις, social media)
- Υγειονομική ασφάλεια & contactless υπηρεσίες
- Ευέλικτες πολιτικές ακυρώσεων

Νέες στρατηγικές ανθεκτικότητας:

Διαφοροποίηση αγορών-στόχων

Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου

Έμφαση στην ποιότητα & βιωσιμότητα

→ Ανάδειξη του
“crisis-resilient
tourism” ως
βασικού
μοντέλου
ανάπτυξης

Εικόνα 22.5 Σχεδιάζοντας και οργανώνοντας το ταξίδι

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ανάγκη Παρέμβασης & Στρατηγική Κατεύθυνση

Γιατί απαιτούνται πολιτικές στήριξης

Οι τουριστικές ΜμΕ = βασικός πυλώνας:

- Απασχόλησης
- Περιφερειακής ανάπτυξης
- Τοπικής ταυτότητας

Κύριες αδυναμίες:

- Περιορισμένη χρηματοδότηση
- Χαμηλή τεχνολογική υιοθέτηση
- Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού
- Αδύναμη δικτύωση

Παρά τα προβλήματα:

- Υψηλή ανθεκτικότητα σε κρίσεις
- Ευελιξία & προσαρμοστικότητα

→ Ανάγκη για ολοκληρωμένη και στοχευμένη πολιτική ενίσχυσης

Χρηματοδότηση, Υποστήριξη & Δεξιότητες

Βασικοί Άξονες Πολιτικής (1)

Ενίσχυση χρηματοδότησης:

- Απλοποίηση διαδικασιών
- Μικροπιστώσεις & εναλλακτικά κεφάλαια

Αξιοποίηση:

- InvestEU
- COSME
- RRF & ΕΣΠΑ

Τεχνική υποστήριξη:

- Συμβουλευτική καθοδήγηση
- Πρότυπα λειτουργίας
- Ρόλος επιμελητηρίων & clusters

Κατάρτιση & δεξιότητες:

- Ψηφιακές τεχνολογίες
- Βιώσιμη διαχείριση
- Τουριστικό marketing & εμπειρία πελάτη

→ **Στόχος:** ενίσχυση παραγωγικότητας & καινοτομίας

Εικόνα 22.6 Ανθεκτικότητα τουριστικών ΜμΕ

Συνεργασίες, Τουριστικό Μοντέλο & Θεσμικό Πλαίσιο

Βασικοί Άξονες Πολιτικής (2)

Δικτύωση & συνεργασίες:

- Τοπικά δίκτυα & clusters
- Συμπράξεις δημόσιου–ιδιωτικού τομέα
- Shared services (marketing, κρατήσεις)

Ανασχεδιασμός τουριστικού προϊόντος:

- Διαφοροποίηση & αυθεντικότητα
- Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου
- Βιώσιμη αξιοποίηση πόρων

→ **Στόχος:** βιώσιμο, ανθεκτικό & ανταγωνιστικό τουριστικό μοντέλο

Βελτίωση θεσμικού πλαισίου:

- Μείωση γραφειοκρατίας
- Σταθερό κανονιστικό περιβάλλον
- Τοπική διακυβέρνηση & πρότυπα ποιότητας

ΣΥΝΟΨΗ

Ρόλος & Προκλήσεις των Τουριστικών ΜμΕ

Σύνοψη – Θέση & Ιδιαιτερότητες

Οι τουριστικές ΜμΕ = **95% των επιχειρήσεων** στην Ελλάδα

Βασικός ρόλος σε:

- Απασχόληση
- Περιφερειακή ανάπτυξη
- Τοπική ταυτότητα & βιωσιμότητα

Κύρια χαρακτηριστικά:

- Ευελιξία
- Οικογενειακή διοίκηση
- Τοπική ενσωμάτωση

Βασικές προκλήσεις:

- Περιορισμένη χρηματοδότηση
- Χαμηλή ψηφιοποίηση
- Εποχικότητα
- Έλλειψη δεξιοτήτων & συνεργασιών

→ Περιορισμός ανταγωνιστικότητας & ανθεκτικότητας

Πολιτικές, Κρίσεις & Μελλοντική Κατεύθυνση

Σύνοψη – Ανθεκτικότητα & Προοπτικές

Επιπτώσεις κρίσεων (π.χ. COVID-19):

- Μείωση ρευστότητας & ζήτησης
- Ανάγκη για ψηφιακή & λειτουργική προσαρμογή

Πλαίσιο στήριξης:

Εθνικά & ευρωπαϊκά εργαλεία:

- ΕΣΠΑ, RRF
- COSME
- InvestEU

Κύριες κατευθύνσεις πολιτικής:

- Βελτίωση πρόσβασης σε χρηματοδότηση
- Εκπαίδευση & ψηφιακές δεξιότητες
- Ενίσχυση συνεργασιών
- Απλοποίηση θεσμικού πλαισίου

→ Κλειδί: μετάβαση σε **βιώσιμο, ψηφιακό & ανθεκτικό τουριστικό μοντέλο**

Ερωτήσεις Κεφαλαίου

Σωστό/Λάθος

1. Οι μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα αποτελούν περίπου το 95% των τουριστικών επιχειρήσεων.
2. Η πλειονότητα των τουριστικών ΜμΕ βρίσκεται σε αστικά κέντρα.
3. Οι τουριστικές ΜμΕ έδειξαν ανθεκτικότητα κατά την οικονομική κρίση μέσω της ψηφιοποίησης και της διαφοροποίησης.
4. Οι μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις έχουν αυξημένο ποσοστό ενσωμάτωσης τεχνολογίας αιχμής.
5. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) δεν περιλαμβάνει τουριστικές επιχειρήσεις στις δράσεις του.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΙΟΥΛΙΑ ΠΟΥΛΑΚΗ, ΒΙΚΥ ΚΑΤΣΩΝΗ

Το παρόν αρχείο περιλαμβάνει υλικό από βιβλίο του συγγραφέα και επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί ολόκληρο ή μέρος του σε παρουσιάσεις στην τάξη για διδακτικό σκοπό.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η εν γένει αναπαραγωγή του με οποιονδήποτε άλλον τρόπο ή μορφή και για οποιονδήποτε άλλον σκοπό χωρίς γραπτή άδεια των Εκδόσεων ΔΙΣΙΓΜΑ (www.disigma.gr, e-mail: info@disigma.gr)

Άδεια χρήση *Creative Commons*. Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση, Μη παράγωγα έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>